

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szelismi és anyagi ügyekre vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

Közgyűlés után.

Oly testületnek az életében, aminő a tiszántúli református egyházkerület, úgynevezett „szürke közgyűlés” valójában aligha van. Még a legszürkébbnek, a legsablonosabbnak látszó ügyek mélyén is rejtőzhetnek akár reményteljes ígéretek, akár súlyos válságok. És a Krisztus földi egyházának nem lehet egyetlen olyan, végképen unalmasnak és külsőlegesnek tetsző „ügye” sem, amely valamiképpen, a maga végső gyökérszálaival, ne a szentek egyességének nagy, örök, mystikus életügyéből meritené a maga létjogát.

A most elmúlt közgyűlésünket pedig már előre sem gondolta senki szürkének. Hiszen köztudomású volt, hogy a tárgysorozatán nem mindennapi érdekességű ügyek szerepelnek. — Ezeknek egyike-másika egyenesen az izgalmaságig érdekes volt s érthető, hogy a közvélemény — nemesak a kívülállóké, hanem jórészt maguké a gyűlési tagoké is — leginkább ezeket ajándékozta meg figyelmével.

Hogy aztán a közvélemény várakozásának ez ügyek elintézése mennyiben felelt meg, nem tudjuk. Csak azt tudjuk és azt akarjuk itt nagy örömmel és megnyugvással aláhúzni, hogy ez ügyek legkényesebbike: az egyházkerület és a kollégium ügyeinek felülvizsgálására kiküldött bizottság munkálata olyan korrekt elintézés nyert, amely ellen a dolgokhoz értő és egyházát szerető komoly református embernek nem lehet kifogása. Mindazok egyet-értének és egyet *kell* hogy értsenek ebben velem, akik jobban tudják szeretni az egyházukat, mint gyűlölni (képzelt inkább, mint valódi) ellenségeiket. És ennek az ügynek — hisszük, végleges — lezáratásán, bizonyosan mindazok megkönnyebbültlen sóhajtottak föl, akik komolyan veszik azt a tényt, hogy egyházunknak a maga ügyei intézésére és rendbehozására *belső fóruma* van — és tudják, hogy ezt a fórumot a *piacal* fölcserélni a legtöbb esetben *indokolatlan*, a végszükség eseteit leszámítva (amelyeknek itt nem forogtak fenn) *szükségtelen* és kivétel nélkül minden esetben *áldástalan* dolog.

A nagyobb és nemcsak egyházi nyilvános-

ság köreit izgalmasan érdekelte a Déri-múzeum építkezése ügyében fölvetődött új terv is. A közgyűlés óriási többsége ebben a tárgyban olyan döntést hozott, amely pillanatnyilag ellentétesnek látszik Debrecen város mai vezetőinek óhajával — és sokan ebből a tényből azt az aggodalmas következtetést vonják le, hogy ime, megrendült a város és a kollégium közötti több évszázados benső, jó viszony. Nem hiszem azonban, hogy azok előtt, akik a pillanat érdekeinek és hangulatainak feljök tudnak emelkedni, tárgyi alapja volna ennek az aggodalomnak. Hiszen az, hogy Debrecen városa a kollégiumot szereti és istápolja, talán mégsem azzal áll vagy esik, hogy egy adott esetben a kollégium és annak főhatósága hosszúsas, becsületes, lelkiismeretesen tusakodó megfontolás után milyen magatartást tanúsít egy olyan kérdésben, amelyben — *nem* a kollégium kér a várostól áldozatot (ismételt, súlyos áldozatot!), hanem megfordítva. Hiszen talán a kollégium nem olyan értékeket képvisel és nem olyan munkát végez a nemes város és a magyar haza életében, amelyeket *épen a város mai vezetőségének szemében* alkalmas és képes volna elhomályosítani akármiféle átfutó érdek- és hangulatellentét. Hogy jöhet valamikor olyan városi régime, amelynek a szemében *épen ezen értékek és ezen munka miatt* lesz szálla — mégpedig minél gyorsabban és minél alaposabban eltávolítandó szálla — a kollégium, arra még gondolni sem jó (bár a mai időkben gondolni kell és gondolni lehet!); de a város kormányát jelenleg irányítókkal szemben egyenesen dűrva és méltánytalan sértés volna, róluk azt föltételezni, hogy ők egy ilyen múló incidens hatását maradandóan kellemetlen érzésekkel és kedvezőtlen magatartással fognák viszonzni — *az édesanyjokkal szemben!*

Távrolról sem váltott ki akkora érdeklődést, mint ezek az ügyek, pedig lelki horderejében, a jövőre néző ígéretes jelentőségében ezeknél végtelenül fontosabb volt az egyházkerületi közgyűlésnek egy harmadik tette: az, amellyel fölállította és a jelen helyzetben legszerencsésebb személyi megoldással mindjárt be is töltötte a kerületi belmissziói lelkészi

állást. Ezzel a közgyűlés amellelt tett nem kis anyagi megerőltetéssel megpecsételt hitet, hogy a belmissziót az egyházkerület egyeteme — ami azt jelenti: a törzsökös kálvinista szinmagyar-ság zöme — halaszthatatlan életügyének tekintti; megelegette ezen a téren a szétszórt, rendszertelen és áttekintésnélküli kísérletezéseket, a jóakarátú, de kétes eredményű szabad-úszást és azt mondta: a belmisszióban *én-rólam* van szó — rólam, a Krisztus testének egy tán holtelevennek látszó, de még vérző, de még vonagló, tehát még életreményül nyújtó szerves tagjáról — tehát a belmissziót *én* csinálom. Ez jogom és kötelességem — s jogom épen azért, mert kötelességem.

Mindig történelmi pillanat az, amikor egy élőlény fölismeri, hogy neki élnie *kell* és hogy az élete sorsa — földi és emberi szempontból — saját kezébe van letéve. A tiszántúli egyházkerület most éli egy ilyen nagyszerű történelmi pillanatát. Amit e pillanatban hitével meglát, reménységével megragad és szeretetével megvalósítani kezd: az az övé lesz mindörökké. Övé lesz még akkor is, ha tán egykor mindazok az — egyébként megbecsülhetetlen — támaszok elhanyaglanak is mellőle, amelyekre gyarló földi és testi élete ezidőszerint támaszkodik.

R. I.

Az egyházkerületi közgyűlésről

Néhány májbetegségben szenvedő ember — többnyire olyanok, akik nem tagjai az egyházkerületi közgyűlésnek, sőt részben egyházunknak sem — azt remélte, hogy az őszi egyházkerületi közgyűlés még sokkal izgalmasabb lesz, mint amilyennek a tavaszt — szerették volna. Ezek azonban a feltevésükben alaposan csalatkoztak, mert ellenkezően: a legteljesebb béke és egyetértés uralkodott a közgyűlés felett.

Volt azonban, ami mégis különösen érdekessé tette ezt a közgyűlést. És pedig a világi előkelőségek szokatlanul nagyszámú megjelenése. Talán a háború kezdete óta egyetlen egyszer sem volt ennyi világi főemberünk jelen. Az egyházmegyei gondnokok mind ott voltak, a szatmári kivételével. A világi tanácsbírák közül kettő hiányzott, egyiknek csodálatosképpen György Endre, aki nélkül — azt hittük — nem is lehet egyházkerületi gyűlést tartani. A jegyzői karból Szilágyi Lajos hiányzott, de ő — akit a politika felettebb elfoglal — nem is kíván tovább az egyházkerület tisztikarában maradni: lemondását bejelentette s el is fogadták. Annak, aki régebbi idő óta ismeri kerületi közgyűlésünk képét, a világiaknak e nagyszámú megjelenése a régi jó időket juttatta eszébe, — bár persze az emberek az utóbbi 7–8 év alatt alaposan kicserélődtek. A Tisza István helyén most vitéz Horthy István ül, a György Endre megszokott helyét

meg Gulácsy István foglalja el. A többiek is — nem új emberek, de a tiszttségükben a gondnokok sorában. A legrégebb közöttük Szomjas Gusztáv, aki már nyolc évet töltött be. Micsoda ez a Gencsy Albert, György Endre három évtizedes egyházmegyei gondnokságához képest! De a sok új főtiszttségviselő között ott magaslik a szolgálata, hivatali évei és érdemei nagysága által mindenki mást megelőző elseje a világi uraknak: az egyházkerület főgondnoka, aki immár negyvenharmadik éve állandó alkotó tagja az egyházkerület közgyűlésének.

Az első nap a megalakulás formásaival és a lelkészszenteléssel tölt el. De mégis volt idő püspök úr gazdag tartalmú jelentését meghallgatni, melyhez fűződően a közgyűlés elismerését dr. Révész Imre főjegyző tolmácsolta méltó módon. Délután a bírósági ügyeket tárgyalták, három tanácsra oszolva. Harminc-három ügyet tárgyaltak, köztük huszonegy fegyelmi volt. A fegyelmi ügyek közt sok olyan, amit a behivatalnokok egymás iránti szeretetlensége idézett elő. Egyházi életünknek ez egyik legszomorúbb a legaggasztóbb tünete.

A második nap az ősi szokás szerint a kollégiumi ügyek kerültek elsősorban napirendre. Kállay Kálmán lelkészképzőintézeti, Nagy Jenő főgimnáziumi, Szemes Károly és Szűcs János tanítóképzőintézeti új tanárok, valamint Csikesz Sándor, mint a kollégiumi levéltár új gondviselője, letették a hivatalos esküt. Szeretettel üdvözljük mindnyájukat, de kivált Csikesz munkája elé nézünk különös érdeklődéssel, mert a tíz évnél hosszabb idő óta elhagyatott kollégiumi levéltár nagyon várja a rendbehozóját. A kollégiumi igazgatótanács jelentéseit és javaslatait dr. Kun Béla egyházkerületi tanácsbíró terjesztette elő, csattanós bizonyosságot adva annak, hogy a világiak nemcsak reprezentálni, hanem keményen dolgozni is készek az egyház javára. Ez alkalommal is fordult elő néhány komplikáltabb ügy, de általános nagy érdeklődést csak a Déri-múzeum elhelyezése érdekében a város részéről előterjesztett újabb csereajánlat kérdése kellett. A közgyűlés csaknem egyhangúlag fogadta el az igazgatótanács határozati javaslatát, mely úgy szól, hogy az ajánlatot a közgyűlés nem fogadja el, de a várossal való szoros kapcsolatra tekintettel nem zárkozik el az elől, hogy más ajánlat alapján esetleg tovább tárgyaljon. Mint értesülünk, más ajánlat nem lesz és a város a múzeumot a régi fűvészkert helyén fogja építeni, ahol egyébként az igen szép elhelyezést talál. Teljesen megtelt teremben tárgyalták a Pappszász-féle kiegészített bizottság javaslatait is, amelyeket teljes egyetértésben, egyhangúlag fogadtak el. Ezek az előterjesztések teljes megnyugvást kelthetnek minden irányban. Nyilvánvaló lett, hogy visszaélésekről, amiket némelyek fennforogni véltek, szó sincs, ellenben célszerű újítások és javítások a kezelésben felférnek.

Ezek közé tartozik a pénztári hivatal új és célszerűbb berendezése, amely a felesleges kétszeres munkát kiküszöböli. Az erre vonatkozó gazdasági tanácsi javaslatot is egyhangúlag fogadta el a közgyűlés.

A kollégiumi ügyek elfoglalták az egész délelőttöt, sőt a délután egy részét is. Majd egyéb iskolai ügyekre került a sor. Ezek közt különösen érdekes a szeghalmi Péter András alapítványi gimnázium felállításának ügye, amelyhez elvben hozzájárult a közgyűlés.

A Diakonisszaintézeti bizottságba dr. Pappszász József, a lelkészképesítő vizsgálati bizottságba Sípos József választott meg új tagul. Az egyházkerületi pénzügyi bizottság előadói tisztéről dr. Kun Béla lemondását bejelentvén, a közgyűlés méltányolva a 18 éven át végzett nagy munka után kért tehermentesítésre irányuló kívánságot, a lemondást elfogadta s az egyházkerületi pénzügyi bizottság előadójává Maklári Károly lelkészi aljegyzőt kérte fel. Maklári kész vállalni a munkát, melynek az egyedüli ellenértéke a becsülettel végzett munka öntudata. Ez alkalommal azonban még a régi előadó terjesztette elő a pénzügyi bizottság javaslatait, melyek a harmadik nap délelőttjének jórészt foglalták el. E javaslatok rendén az esperesek honoráriumát évi ötmillió kor-ra emelte a közgyűlés, míg a lelkészi főjegyzőnek ugyancsak hat, a világi fő- és egyik lelkészi aljegyzőnek három, a másik lelkészi és az egyik világi aljegyzőnek pedig másfélmillió korona tiszteletdíjat szavazott meg. Némi vita volt a Fonciere szerződése körül, amire nézve a végén az lett a határozat, hogy az ügyész véleményét kéri a legközelebbi közgyűlés elé.

A Baltazar amerikai-alapítvány gondnoksága előterjesztette évi számadását, amelyből kiderül, hogy az ifjúság segélyezésére hatvan-két millió koronát fordítottak, míg az alapítvány vagyonának kezelése összesen hétszáz ezer koronába került. Az alapítvány vagyona 1925 június 30-án kerekszámban másfélmilliárd K. Itt terjesztette elő püspök úr is a jelentését a második amerikai útjáról, mely megajánlásokban kerekszámban negyvenezer dollár — majd hárommilliárd korona — új adományt jelent. Ebből eddig tényleg befolyt az alapítvány pénztárába tizezer dollár, a Kálvineum pénztárába kétezer dollár. A gyűlés meghatottan ünnepelte a nagy eredmény bejelentésekor a püspök urat.

A Hegedüs és Sándor-cég perrel fenyegeti az egyházkerületet. Tóth Lajos világi főjegyző frappánsul mutatta ki a követelés alaptalanságát. Számos kisebb-nagyobb fontosságú ügy elintézése után a közgyűlés nov. 20-án, pénteken d. u. 1/3 órakor véget ért.

Gyűlés után püspök úr vendégül látta a közgyűlés végig kitartó tagjait a kollégiumi konviktusban. A barátságos és meleg hangulatban lefolyt ebéd alatt számos felköszöntő hang-

zott el. Többek közt a sárospataki és debreceni kollégium közötti kapcsolatról többször esett szó azon a réven, hogy a jelenvoltak közt sok volt pataki diák. Ez adott alkalmat Bartha László esperes nagyérdekű felköszöntőjére, aki arról emlékezett meg, hogy egy időben a pataki kollégium élén állókat támadták kegyetlenül s im azok, akiket támadtak, ma is ragyogó tisztaságban s köztiszteletben élnek. Mostanában meg a debreceni kollégium ellen hangzóttak el efféle támadások s ime annyi idő sem kellett, mint Patakon ahhoz, hogy a vezetőség iránti minden tisztelet és elismerés ismét megadassék.

Egyház

Lelkészek és tanítók együttes gyülekezeti munkája.

(Elmondott a nagykarolyi református egyházmegye lelkészeinek és tanítóinak, Mátészalkán tartott közös konferenciáján.)

Egyetemes tapasztalat, hogy egészséges emberre nem probléma az egészség. Aki sokat beszél erről, egész bizonyosan tudhatod róla, hogy beteg s azért beszél, mert hiányzik neki. Valahogy így vagyunk a belmisszióval is, — amiről annyit írunk és annyit beszélünk, hogy csak a halálos beteg sopánkodhatik ennyit az egészség áldásáról. De ebből a sok beszédből két dolog következik: az, hogy belmisszió ma még nincs s a második: nagyon érezzük ennek a hiányát, feltétlen szükségét.

Úgy gondolom, ez a szükségérzet gyűjtött össze minket is: nem azért, hogy sokat elmélkedjünk, hanem azért, hogy megtegyük az első, elhatározó lépést ama boldog valóság felé, hol a tettek, cselekedetek komoly zuhogása némitja el az elmélkedések csilingelését. Telepedjünk le hát e kérdés körül s próbáljunk megfelelni arra: mi az a belmisszió, — van-e rá szükség s ha van, — milyen közös feladat vár a lelkészekre és tanítókra?

*

Tudatosan használtam eddig ezt a kifejezést: belmisszió. Hadd járja át a hideg borzongás azokat, kik azt hiszik, hogy hivatali tevékenységükben a belmisszió valami „pluszt”, valami munkatöbbletet jelent minden fizetésjavítás nélkül. Én nem tudom, talán az elnevezés teszi azt, hogy sokan annyira idegenkednek tőle. De ez érthető is bizonyos fokig, amíg rá nem jövünk arra a gyakorlati igazságra, hogy a belmisszió olyan valami, ami nincs. Kérdem: miért neveznök belmissziónak azt, amit az egyházi adminisztráción és gépies istentiszteleten kívül végezni akarunk? Minek ez az idegen, hangzatos elnevezés?

Ha valamelyik távoli országból, — mondjuk — Hollandiából, vagy Skóciából, ahol eleven, lobogó egyházi élet van, idejönne egy jóakarató, kíváncsi testvérünk s megfigyelné azt a tevékenységet, melyre mi a belmisszió címkéjét ragasztottuk fel, — nagyot nézne. Úgy jánna, mint az az

egyszerű ember, ki sehogya sem tudja kibetűzni a receptjére írt „aqua destillata“ szavakat, de később rájön, hogy azt jó magyarul tisztavíznek hívják. Mire való hát zavarba hozni a jó öregeket a „belmisszió“ szóval, — amikor az nem valami új találmány, nem olyan, mint a „kinematografia“, hanem egyszerűen csak egyházi élet és munka, komolyan vévése hitünknek és kötelességünknek, amit örökségül kaptunk s aminek felelős szolgálatában állunk.*

Ha a bibliát Isten ígéjének és életünk zsinórmértékének valljuk és hirdetjük: nem természetes-e, hogy ezt minél inkább meg akarjuk ismeretni hűveinkkel s nem volna-e következetlenség és képmutatás, ha ezt nem tennők? Miért lenne hát „belmisszió“ az a természetes jelenség, amikor templomon kívül is ezt akarjuk csinálni, a vallásos estéken, családi összejöveteleken? (E. T. I. t.-c. 143. §. a.)

Ha azt mondjuk, hogy az iskola az egyház veteményes kertje, vajjon nem kell-e, hogy lelki ismereti, féltő gondunk legyen a fejlődő palánták, a gyermekek lelki gondozása az iskolán kívül, s az iskola után is? Mi szükség hát arra, hogy belmissziónak nevezzem, ha e célból minden alkalmat megragadok s vigyázok arra, hogy akár a vasárnapi iskola, akár az ifjúsági, vagy levente egyesületek, akár a dalárdák kötelékében Isten közelében maradjanak és fejlődjenek zsenge szívű gyermekeink? (E. T. I. t.-c. 14. §. a., VI. t.-c. 23.)

Ha hiszem, hogy az evangéliom világosságot, erőt, vigasztalást nyújt, ha hiszem, hogy az örömmüzenetet tartalmazó pecsétetes-levél mindenki számára, — de amit mindenki csak maga bonthat fel — nem kötelességem-e, hogy akár a sajtó segítségével, akár élőszóval utána menjek a hitetleneknek, a síróknak, az élet áldozatainak? De miért nevezzem belmissziónak akár az iratterjesztést, akár a családok látogatását? Hiszen ez még elavultnak tartott egyházi törvényeink is szó szerint rendelik. (E. T. I. t.-c. 143. §. B.)

Ha igaz az, hogy egyházunk az „egyetemes papság“ elve alapján áll, s nincs határvonal pap és hívek között, mint más felekezethél, — nem magától értetődik-e, hogy ebben a munkában szerep jut az „egyetemes papság“ többi tagjának is? Miért volna hát „belmisszió“ a neve annak a felemelő, nagyszerű buzgólkodásnak, amit Isten országa érdekében közösen végeznek, mint munkatársak: a lelkész, a tanító, a presbiterek s az arra alkalmas hívek? (E. T. I. t.-c. 121. §. d. — 129. §. — VI. t.-c. 23. §.)

Folytathatnám tovább is, — de minek? Ennyi is elég ahhoz, hogy egy utolsó, igen komoly kérdéssel a dolgok mélyére világítsunk. Ha mindezeket a felsorakoztatott munkásságokat a „belmisszió“ neve alatt foglaljuk össze s mindezeket úgy tekintjük, mint tévkedésünknek, egyházi életünknek valami rendkívüli, s talán felesleges hajtását, — vajjon mi marad meg, ha ezeket a hajtásokat levagdassuk?! Megmondom. Megmarad az ú. n. „rendes egyházi tevékenység“, megmarad a lelkésznek a vasárnapi predikáció s a szövetkezeti elnökség, — a tanító részére az iskola s az énekhar, — a kurátor részére a párhér-

* Dr. Victor János alap gondolata nyomán.

szedés, a presbiterek részére a párhér megtagadás s a hívek részére a hálátlanság és tiszteletlenség vádja a „rendes egyházi funkciót“ végző behivatalnokokkal szemben.

Kelemen Lajos,
tiszaszalkai lelkész.
(Vége köv.)

Közélet

Lelkészbeiktatás Kenderesen.

Vasárnap iktatták be ünnepélyes keretek között Kenderesen ifjú Csánky Benjámin, a volt debreceni segédlelkész. A Hollandiában négy évet töltött kiváló képességű és tehetséges lelkipásztort egyhangúlag hívták meg Kenderesre, a Horthy család ősi fészkebe, ahol a Kormányzónak és testvéreinek apja, néhai Horthy István egyházmegyei gondnok is volt.

Az ünnepségre Debrecenből kiutazott dr. Baltazár Dezső püspök, gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok, Csánky Benjámin egyetemi tanár és felesége, a beiktatott lelkész szülei, Tóth Lajos egyetemi tanár és felesége, a beiktatott lelkész sógora, illetve testvére, dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató és Uray Sándor lelkész.

A fővárosból is előkelő vendégek érkeztek. Mindenek előtt Horthy Miklós kormányzó feleségével, vitéz Horthy István egyházmegyei gondnok, gróf Teleky Tibor, báró Hellenbach feleségével, Bolza grófnővel, Koós vezérkari őrnagy, a kormányzó második szárnysegéde.

Kenderes környékéről ott voltak: Török Imre esperes Kisújszállásról, Györy Lajos ny. esperes, a beiktatott lelkipásztor elődje, Maklár Károly, Medgyaszay Gyula, Török Vince, Létay Menyhért, Massáth Ferenc lelkipásztorok, Hegyessy Béla helybeli esperes-plébános, Borbély György kir. kamarás, Herczegh Béla nemzetgyűlési képviselő, Végh Sándor ügyvéd, egyházm. főjegyző, Soós József kisújszállási főgimnáziumi igazgató, Lipcsey Attila, Mocsary Dénes földbirtokosok, Bakk Sándor főszolgabíró, Vargha István ny. szolgabíró, Józsa István kunhegyesi főgondnok és még sokan mások.

Dr. Baltazár Dezső püspökünket és gróf Degenfeld József főgondnokunkat, valamint kíséretét Török Imre esperes fogadta a kisújszállási állomáson. Püspökünknek az üdvözlésre adott szíves válasza után hosszú kocsisor indult meg Kenderesre, melynek határában kacagányos díszbe öltözött banderisták fogadták püspökünket, akit Kiss László főjegyző üdvözölt. A bandériummal bővült menet a templom előtt állott meg, ahol dr. Dorogi Kálmán helybeli egyházmegyei főgondnok üdvözölte dr. Baltazár Dezső püspökünket, akinek Bihary Rózsika 11 év körüli kisleány értelmesen előadott beszéd kíséretében szép fehér csokrot nyújtott át. A község házára vonult vendégek harangszó mellett vonultak a templomba, melynek ajtajában a palástos lelkészek a püspök vezetésével megvárták a Kormányzó érkezését.

Horthy Miklós feleségével jött szárnysegéde

kisereleiben és püspökünk néhány szavas szívbéli köszöntése után bevonult a templomba, mely teljesen megtelt az ünnepélyes alkalomból.

A templom a 2500 lelket számláló gyülekezethez képest nem nagy, de régi és stílusos berendezésével, katedráljával és fakarzatával az egyszerűségnek, tisztaságnak, általában a kálvinista puritánságnak és minden külsőségtől tartózkodó lelkiségének tipikus mintája.

A gyülekezeti ének után a kisújszállási vegyes dalárda Czirják Zoltán kántor vezetésével énekelt igen szépen. Ezután Török Imre tartott megindító, színes és tartalmas beiktató beszédet, átadván az új lelkipásztornak a bibliát, a templom kulcsát és a hivatalos pecsétet.

Ezt követte ifj. Csánky Benjámint beköszöntő beszéde 2 Kor. 4. alapján. Tanítása során biblikus mélységgel adta a teljes krisztológiát s levonta belőle a gyakorlati életre tartozó következtetéseket. Krisztushoz vezetvén a hallgatóságot.

A prédikáció után ismét sikerült karéneket hallottunk, melynek végén dr. Baltazár Dezső ment fel a szószékbe és hatalmas, meggyőző prédikációt mondott a református öntudatosságról és hithűségről. Szavai az igazság erejével vésődtek bele a hallgatóság lelkébe. Beszéde végén gyönyörű áldáskívánással bocsátotta el a hívők egybegyűlt seregét.

Délben a község háza termeiben közeled volt, melyet megelőzőleg a Kormányzó a vendégekkel a községi főjegyző szobájában cerclét tartott.

Az ebéden az első felköszöntőt dr. Baltazár Dezső püspök mondta a Kormányzóra. Nagyon megható és bájos volt, hogy a felköszöntő után nem a cigánybanda húzta a tust, hanem a dalárda nőtagjai énekelték el ezt a dalt:

Nem veszhet el Magyarország sohasem,

Védelmezi, nem engedi az Isten.

Felvírul még reménységünk rózsája.

Horthy Miklós gondot visel reája.

A viharos tapssal kísért ének után hosszú sora jött a felköszöntőknek. Dr. Dorogi Kálmán egyházi főgondnok az egyházkerületi elnökséget, Kiss László, Kenderes ágilis főjegyzője, aki az egész ünnepség rendezését irányította, az ifjú lelkészt, Török Imre esperes Horthy István egyházmegyei gondnokot, Herczegh Béla nemzetgyűlési képviselő az esperest, Hegyessy Béla esperes-plébános az ifjú lelkészt, Borbély György kir. kamarás az esperes-plébánost, ifjú Csánky Benjámint, a beiktatott lelkész a vendégeknek köszönetet mondván, Kenderes lakosságát, Győry Lajos volt kenderesi lelkész az utódját, az ifjú lelkészt, Baltazár Dezső dr. püspök a rendezésben részt vett hölgyeket, Maklár Károly kunhegyesi lelkész a beiktatott lelkész szüleit és Medgyaszay Gyula kunmadarasi lelkész Győry Lajos nyugalomba vonuló lelkipásztort éltette.

A Kormányzó negyednégykor hagyta el az ebéd színhelyét, püspökünk pedig fél négy után ment látogatásokat tenni. A résztvevők legnagyobb része az esti gyorsvonattal utazott el Budapestre, illetve Debrecenbe.

E lelkészbeiktatásnak különös jelentőséget az ad, hogy a történelem tanúsága szerint ez az egyetlen református lelkészbeiktatás, ahol a magyar államfő is jelen volt, bár Horthy Miklós kormányzó előre jelezte, hogy ő mint a kenderesi gyülekezet tagja kíván részt venni az ünnepségen.

Irodalmi szemle

Nem hiába jött el a Jézus. Vallásos gyermek és ifjúsági színművek. Írta Okos Gyula ókéskei református lelkész. Szerző sajátja. Az előadási jog megszerezhető a Kálvineum igazgatóságánál Hajdúböszörményben szindarabonként 5 aranykoronáért. Kapható a szerzőnél Ókésken és a Bethlen könyvkereskedésben Budapesten Kálvintér 8. Ára 3 aranykorona. 8°, 79 lap. Ez a füzet négy olyan szindarabot tartalmaz, amely nagy hatással és kevés díszlettel előadható. Mindegyik karácsonyi tárgyú, éppen ezért most a legaktuálisabb. Mese-szöveve ügyes, gondolatvilága a népünké, problémái a mindennapi életből vannak véve s megoldásukat Krisztusban találják meg. Nagyon ajánljuk mindazoknak, akik karácsonyi ünnepélyre az adventi napokban szindarabokat keresnek.

Dr. Ravasz László, Gondolatok. A szerző arcképevel. Harmadik kiadás. Budapest 1925. 16°, 214 lap. Ez a méltán nagy elterjedésnek örvendő gazdag tartalmú könyv harmadik kiadásban a szerző újabb gondolataival bővítve jelent meg.

Lelkem hárfáján. Balázs György versei Miskolc 1925. Kis 8°, 108 lap. Ára 30,000 K. Az előhanggal együtt 107 költemény van ebben a könyvben telve színnel, látással, rapszodikus szárnyalással. Az olvasót magukkal ragadják a száguldó sorok s a hit és haza eszményeinek birodalmát járják be lelkesen. A szép kiállítású könyvet ajánljuk Olvasóinknak.

Debreceni Református Szemle címmel új egyházi lap indult meg, mely két hetenként fog megjelenni. Az első szám egy ív terjedelmű. A beköszöntőben két feladatot tűz ki maga elé a szerkesztőség: az egyházi közélet tárgyilagos ellenőrzését és a vallásos lelki élet fejlesztését. Az első szám az utóbbi köréből semmit sem produkál, az előbbi tekintetében pedig kétségeket támaszt, midőn az u. n. Pappszász-fele bizottság munkálatára visszatérve, azt nem minden kielezés nélkül ismerteti azokban a részeiben is, amelyeket azóta már maga ez a bizottság is elejtett, ellenben a kollégiumi igazgató tanácsnak és az egyházkerületi pénzügyi bizottságnak a munkálatra tett észrevételeiről nem vesz tudomást. Szokatlan eljárás, hogy az első bemutatkozó számban között cikkek közül csak kettő van jegyezve, egy a szerző nevének kezdő betűivel, egy meg álnévvel, míg a többi cikk jegyzés nélkül jön. Az is szokatlan, hogy mutatványszámot sem lapunknak, sem szerkesztő-

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

ségtünk egyik tagjának sem küldtek. Valamint néhány, az egyházi és iskolai életben komoly, számottevő egyénnek sem, akik ellen akarták annak idején irányítani némelyek a Pappszász-féle bizottsági munkálato. Ez sem a tárgyilagosságra törekvés jele. A lap szerkesztőjeként Dr. Kenéz Lajos van megnevezve.

Külföldiek

Kollégiumi levéltárnoknak az egyházkerületi közgyűlés Csikesz Sándor egyetemi tanárt választotta meg. A kiváló értékek kiváló örét melegen köszöntjük.

Kálvineumi est volt folyó hó 15-én Kunagotán.

A Kálvin Szövetség 15-én Szolnokon fényesen sikerült vallásos ünnepélyt rendezett s folyó hó 23-tól két hétig minden este hat órakor a Kálvintéri templomban előadás-sorozatot tart.

A Nagypénteki Református Társaság a múlt héten ünnepelte fennállásának és áldásos működésének 25. évét. Vivat, crescat, floreat.

Orgonaszentelés volt nov. 8-án Józsefházán.

Halottunk. G. Nagy Kálmán lövőpetri lelkész életének 69., lelkészi működésének 44. évében f. hó 17-én elhunyt. Legyen áldott emlékezete!

Presbiteri értekezlet. Az alsózempléni egyház-megye f. hó 17-én Sárospatakon presbiteri konferenciát tartott, melyen 120-nál többen jelentek meg. Forgács Gyula alkalmi bibliamagyarázata után Kiss Ernő esperes nyitotta meg az értekezletet, melyen Harsányi István, Forgács Gyula, Tantó János tiszalúci lelképásztor és Tóth István szerencsi tanítók voltak az előadók.

Kántus ünnepély. A kollégiumi Kántus 20-án tartotta kegyeletes ünnepélyét Vajdai Nagy Lajos és felesége Dobozi Erzsébet alapítók emlékére. Az ünnepélyt Dr. Sz. Kun Béla felügyelő tanár helyett Dr. Erdős Károly nyitotta meg. Majd sorra jöttek a jól sikerült számok: Hegedűs Kálmán th. komoly szavalata, Dezső László th. felolvasása, Magyar Mihály jh. hegedűszólója, Solymosi József vig szavalata, váltogatva a Kántus jól sikerült énekszámával. Az alapítók rokonainak adományából 200.000 K jutalmat osztottak ki.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2707—1925. sz.

Körlevél.

Nagytszeteletű Esperes úr!

A nemzeti élet biztosítója a jó erkölcs, a nemzeti öntudat és az erős, egészséges ifjúság. A magyar ifjúság erkölcsi és testi nevelésének helyes útra való tereléséről gondoskodik a testnevelésről szóló 1921. évi LIII. t.-c. és ennek végrehajtási utasítása.

Kun József késműves és műrészorús, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

FISCHER ADOLF ÉS FIA posztónagykereskedő. Férfi és női öltöny és kabát szövetek nagy választékban, papi fekete szövetkülönlegességek. Debrecen, Piac-u. 61.

A testnevelési törvény egyik legfontosabb része az iskolán kívüli ifjúság testi és erkölcsi nevelését teszi kötelezővé minden 12—21 éves ifjú (levente) számára.

Az iskolán kívüli ifjúság testi nevelése az e célra alakított levente-egyesületekben szakszerű irányítás mellett történik.

E fontos és a nemzet jövőjének megalapítását célzó kulturmunkát, melyet a levente-egyesületek vezetői és az ifjúság oktatói végeznek, amidőn a Nagytszeteletű Esperes úr nagybecsű figyelmébe ajánlom, egyben kérem, hogy a leventemozgalom támogatására a bölcs vezetése alatt álló egyházközségek lelkészeit, tanítóit, presbiterieit felhívni és buzdítani méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen. 1925 november 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

2680—1925. szám.

KÖRLEVÉL.

Nagytszeteletű Esperes Úr!

1629—1925. sz. alatt folyó évi július hó 18-án kelt körlevélben (megjelent a Debreceni Protestáns Lap ez évi 30+31. számában) közöltem volt az egyetemes konvent 225—1925. sz. határozatát, mely szerint a konvent az összes egyházak presbiteriumait felkérte, hogy a szeptember hó második vasárnap délelőtti istentiszteleti perselypénzt ajánlják fel a földrengés sújtotta egr református gyülekezet építési költségeire. Az egr református lelkészi hivataltól ma vett értesítés szerint eddig 22 egyház küldte el adományát fenti célra. Felkérem Nagytszeteletűt, méltóztassék a bölcs vezetése alatt álló egyházközségek presbiteriumait felhívni, hogy a fenti kérésnek — a perselypénz, illetve adományoknak közvetlenül az egr református lelkészi hivatal címére leendő elküldésével — mielőbb tegyenek eleget.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen. 1925 november hó 21.

Dr. Baltazár Dezső
püspök.

Pályázati hirdetés. A nagylétei (Bihar megye) nyilvános jellegű, magán fiú-leány polgári iskolánál rendes tanári fizetés mellett egy nyelvszakos tanári állásra pályázat hirdettetik. Pályázhatnak református vallású tanárok, vagy tanárnők. Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított 10 nap alatt Csanády Anna igazgatóhoz küldendő Nagyléteira.

Pályázat.

A pocsaji református egyház 1926 január 1-től felévre segédtanítót keres. Erre vállalkozni szándékozók haladék alánul lépjenek érintkezésbe a feltételek megbeszélése végett lelkészi hivattal.

A cégénydányádi orgonista kántortanítói állásra meghirdetett pályázat határideje december 12-ig meghosszabbított. Megjelenés bármikor lehetséges, a december 13-iki próbaéneklésen pedig kötelező.

Egy hat szóló és öt mellékváltozattal bíró, szép, erőshangú és kivitelű

pneumatikus új orgona

jutányos áron, kedvező fizetési feltételekkel

eladó.

1-2

Érdeklődni és megtekinteni lehet

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyárában

Pesterzsébeten

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Gazdaságokba,
építkezésekhez és tetők fedéséhez
minden vasanyagot szállít.

Telefon 6.

Debreczeni István
órásmeister Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

Palástok és fövegek

készítését és javítását gyönyörű kivitelben a legjutányosabban vállalom. Ezenkívül mindenemű plisse-t, gouwre-t vállalom. Minden munka a legrövidebb idő alatt készül. Árjajánlattal szívesen szolgállok

4-4

Iványi Andrásné

Debrecen, Péterfia-utca 25. sz

FARKAS KÁLMÁN

orgona-, zongora- és harmóniumkészítő
Debrecen, Nyil-utca 35. Saját ház.

Készít elsőrendű gépezetes és légnymású, tartós, nemes hangú új orgonákat művészi kivitelben. Hadi célokra elrekrivált és egyéb orgona sípok speciális készítése és szabítása. — Régi orgonákat légnymású rendszerre átalakít, javít, tisztít, kibővíti, vállal felelősség mellett új hangolásokat, évi gondozásokat, villamos fűtató berendezések készítését. 5-10

Zongorák és harmóniumok hangolását, javítását vidken is felelősség mellett eszközli. Tervezetet, költségvetést és felvágósítást készítséggel nyújt. Bárkinek sok egyház ajánló bizonyítványait felmutathatom.

Szlezák László

harang-ércöntöde, harang-felszerelés- és haranglábgyár

Budapest VI., Frangepán-u. 77.

(Saját házában.)

A nyugati pályaudvartól induló BUR vasuti „ÖRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal.

TELEFON: 139 - 62.

Az 1900. évi párizsi világ, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításokon aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismeréssel.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmonumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerrel, minden mérésért
árjegyzék esköltésvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Megjelent

A Keresztyén család Képes Naptára
az 1926. évre.

A rendkívül gazdag tartalmu, 184 oldalas,
nagy alakú, szép kiállítású naptár ára darabonként
mindössze

18,000 korona.

Egyházaknak, terjesztőknek jelentős
engedményt adunk.

Megrendelhető:

5-6

Sylvester-nyomda, Tahitótfalu cimen.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsolttárak árairól.

32° legkisebb zsolttár	
papirkötésben	K 31,600
félvászon kötésben	K 37,300
egészvászon kötésben	K 41,700

16° iskolai kiadású zsolttár	
papirkötésben	K 42,800
félvászon kötésben	K 47,500
egészvászon kötésben	K 59,800

8° oktáv alakú zsolttár	
p pi kötésben	K 58,600
félvászon kötésben	K 64,3 0
egészvászon kötésben	K 74,500

4° quartalak, nagybetűs zsolttár	
papirkötésben	K 112,800
félvászon kötésben	K 119,3 0
egészvászon kötésben	K 144,200

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsolttárainkat
a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alakú	
díszvászon, kehely és préseléssel K 100,000	
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	K 180,000
díszbőr, párnázott, arany-metszés, tokban	K 280,000

32° alakú zsolttárak	
Hajlítható díszvászon kötés (Kötés alatt)	—
Párnázott díszv. kötés, valódi arany-metszéssel	K 160,000
Celluloid-esontköt valódi arany-metszéssel (Kötés alatt)	—
Valódi bőrköt., párnázott, valódi arany-metszéssel	K 240,000
Valódi antilopbőr, különböző színekben	K 240,000
Valódi bőr, különböző színekben, arany-metszéssel, párnázott bőrtokban, hordozó szíjjal K 400,000	

Ajánljuk dúsan felszerelt tankönyv,
írószer, iskolai segédeszközöket tartó
mázó raktárainkat.

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-út 26.

TELEFON: 113-44. SZÁM.

LOPOS GYULA iskolapadok

athletikai sportcikkek,
iskolai bútorok,

tornaszerek gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85.

Árjegyzéket és költségvetést
felszólításra küldök. VAVAVA 15—20

Templomharangokat

és összhangzó harangozatokat
a legfinomabb harangfémötvözet-
ből, tiszta esengésű, előre meg-
állapított szavatolt harangokkal

tíz évi jótállás mellett

harangszerelvényeket, forgatható
vaskoronával, harangállványokat
hengerelt vasból, szabadonálló va-
lamint fekvő elrendezéssel gyárt

WALSER FERENCZ
tűzoltási szerek és szivattyúk
gyára, harang- és fémöntőde
Budapest VI, Lomb-utca 34-36.
Villamos megálló: Váci-ut, Láng-gyár.
Telefon 95—50. Telefon 95—50.